

LBRIS

We know
books

Oana Mihaela Savin

ÎNTOARCEREA

De vorbă cu tata

E I K O N

București, 2023

Luncanii Bacăului, februarie 2018,

Ninge peste Luncani cu fulgi mici, fără oprire. E și destul de frig. Oricum, -18°C pentru România se pare că înseamnă ceva: Ministerul Educației a anunțat că multe școli din țară vor rămâne închise pentru următoarele două zile. Au căzut doar cinci centimetri de zăpadă, oameni buni!... Noi mergeam, câteodată, pe garduri acoperite de ninsori în drumul spre școală. De fapt, la drept vorbind, mie mi s-a întâmplat o singură dată; aveam șapte ani și locuiam la munte, în Slănic Moldova. Părinților și bunicilor mei, însă, li s-a întâmplat ades să nu-și poată părăsi locuințele din pricina stratului uriaș de zăpadă, adunat peste noapte.

Din televizor, reporterii se lamentează, pe toate canalele de știri, despre „nenorocirea” care s-a abătut peste țară, bucuroși că au un subiect atât de „fierbinte”. La *Antena 3*, o doamnă, care s-a trezit pe nepusă masă cu un microfon imens în fața gurii strident conturate cu un creion carmin, are neinspiratia să răspundă reporteritei că îi este bine; e îmbrăcată gros și nici nu-i atât de frig, la urma urmei. „E doar un pic de vânt. Însă, dacă ești protejat cum trebuie, te descurci.” Culegătoarea de știri pare nemulțumită. O contrazice și revine cu aceeași întrebare „Da, dar de când n-ați mai văzut un astfel de ger?” Răspunsul femeii o lasă din nou fără „pâine”. Tânăra își retrage cu un gest scurt microfonul și își drege, nervos, vocea: asta e! Trece la un alt trecător și apoi la un altul. O găsi ea, în cele din urmă, pe cineva care să se minuneze de urgia de afară. Până una alta, cinci centimetri de

zăpadă îi lipește județului Bacău direct în frunte codul portocaliu. Ehei, ia să poposiți voi, într-o scurtă vizită măcar, prin Canada.

Eu tocmai am părăsit-o. Pentru câteva luni, deocamdată. De mai bine de un an tata a rămas singur, iar eu aveam atâta nevoie de spațiu, de calm, de liniștea în care să-mi ascult nestingherită gândurile și în care să le mai și pot răspunde uneori, – ehei, ce huzur! –, încât ai mei m-au ajutat cu făcutul bagajelor și m-au obligat să... zbor.

La drept vorbind, am călătorit împreună la început, vizitând Irlanda, și plecând, mai apoi, fiecare pe drumurile noastre – Lică, Maya și Andrei întorcându-se în Montreal, iar eu, răcită cobză, îndreptându-mă spre Bacău. Însă lucrul acesta l-am mai povestit.

Am făcut șanț prin sufragerie, plimbându-mă. Mă plictisesc. Am chef să discut cu tata. Dar e ocupat. Scrie... Tocmai și-a lansat, la biblioteca județeană, pe 25 ianuarie, cel mai recent volum al său, apărut de câteva săptămâni: *Implozia lui Melec, Purtătorul de Nucă și de Nyvas în Cretinozauria*, și el lucrează, deja, la o altă carte.

Lansarea a fost, cu adevărat, frumoasă. În ciuda frigului de-afară, s-a strâns multă lume și m-am bucurat: scriitori, ziariști, critici, profesori, elevi, debutanți într-ale literaturii; oameni calzi și politicoși, cu care mi-a făcut mare plăcere să interacționez. Filomena și Daniel Corbu, de la Iași, veniți în calitate de editori și de prieteni, s-au arătat surprinși și încântați de atmosfera de la Bacău.

Mi-a făcut bine să fiu acolo, în acel climat de generoasă emulație literară, după atâta absență... Drumul de întoarcere l-am parcurs în mașină, pe scaunul din dreapta șoferului, zâmbind întruna, fără motiv, repetând, în gând, un refren și contemplând copacii doldora de zăpadă.

***

Adineauri m-a sunat Filo, de parcă ar fi știut că mă gândeam la ei, ca să mă întrebe ce face „patriarhul”; ce mai scrie, ce mai gătește. M-a distrat comentându-i spusele, gesturile, ținuta aparent severă și, apăsând pe butonul *off* al celularului, îmi propun, în același timp, să o *pârăsc*. Îi voi rezuma tatei conversația noastră, ca să-l amuz și să-l ridic, în sfârșit, din fața calculatorului.

Poate reușesc să-l ademenesc cu niște clătite, făcute grabnic, sur-le-champ (pe loc), ca să nu existe cale de întoarcere... Îi propun rar dulciuri, căci Viorica, sora lui de la București, m-a certat deunăzi la telefon, reproșându-mi, în glumă, că îl pun la îngrășat. „Tot ce nu a fost cântărit la sosire și pentru care nu am semnat, nu se pune!” i-am răspuns râzând; dar chiar n-am nicio vină.

Mie mi se pare extraordinară mâncarea din România. Miros un măr, îl pipăi, îl mușc, plimb bucățile crocante și zemoase cu vârful limbii prin gură, și mă minunez, cu adevărat, cât este de... real. Are gust de... fruct; e proaspăt, are savoare, are parfum. Trebuie, însă, să fi locuit în America de Nord ca să poți înțelege. Mergeam săptămânal la cumpărături, la magazinele specializate, și, cu trecerea anilor, neaflând vreodată savorile după care tânjeam atât, eram din ce în ce mai nemulțumiți și mai descurajați. Cred că pot număra pe degete ocaziile în care, în Canada, am fost, cu adevărat, impresionați de gustul unui fruct. Prin 2007, – anul în care s-a născut Maya –, am găsit timp de două luni la *Maxi & Cie* pepeni mexicani nemaipomenit de dulci și de crocanți. Apoi, 2009 a fost anul cireșelor negre, uriașe, venite din Costa Rica: o nebunie! N-am mai găsit niciodată de atunci. Și parcă prin 2012-2013 căpșunile locale n-au fost atât de apoase și de

acide; erau chiar parfumate, păstrând un gust delicat de fragă. Aroma copilăriei.

Am uitat zmeura! Adevăru-i că, în Québec, zmeura este foarte gustoasă și o poți culege singur, începând cu luna iulie. Ți se dau coșulețe, de diferite mărimi, la intrarea pe plantație și poți petrece acolo un timp rezonabil, mâncând câtă dorești – nu-ți vor spune niciodată, în clar, că se așteaptă la bun simț și, eventual, numai la o simplă degustare din partea oricărui culegător de ocazie. De regulă, la fermă sunt și mere, prune, bleuets (afine de cultură), din care poți gusta după dorință și cumpăra, mai apoi, dacă îți sunt pe plac. Toți, dar absolut toți québécois-ii, au în program, începând cu luna august și terminând cu octombrie, mersul la livadă și la fermele de legume. Peste tot auzi: *bio, santé, virtuți terapeutice*. Oamenii sunt dispuși să plătească prețuri amețitoare pentru astfel de etichete. După cum am spus, din păcate, gustul majorității fructelor – poate bio, nu pot contesta – este dezamăgitor. Într-un an am cumpărat de la o fermă, foarte bine cotată, două kilograme de miere „100% naturală”, deloc ieftină, îngroșată cu un fel de făină. Și îmi amintesc, de asemenea, cu mare necaz, că ardeii grași aveau un pronunțat gust de antibiotic.

Telefonul sună din nou. Nu mă mai apuc eu de clătite.

– Te pup, Oana! Ce faci?

E vară-mea din București; Laura-Sofia. Mă bucur să o aud. „Ce bine, în sfârșit un om tonic, gândesc, care mă poate scoate din plictiseală”. Vorbim de una, de alta, sunt gureșă ca o privighetoare. Ea îmi răspunde, veselă la răstimpuri, dar simt că ceva nu-i în regulă și o întreb: „Ești bine?” „Oana, tu știi ce se întâmplă în țară? Nu-mi vine să cred că vă întoarceți!...” Mă bâlbâi: „Știu câte ceva despre scandaluri în politică, despre anumite găști care vor să-și substituie Justiția, dar..., din păcate, hotărârile nu mi le pot schimba în funcție de

buletinele de știri. Nu-i atât de simplu. Am pornit deja pe un drum!..." „Aștia fac ce vor: modifică legi în funcție de interesele unuia sau ale altuia dintre ei, își fac salarii uriașe, își asigură imunități în fața legilor pe care nu le pot schimba – în România s-a inaugurat Festivalul penalilor, Oana!..."

Stau pe canapea, cu telefonul lipit de ureche, și ascult. Așa o fi!... Doar că e... puțin cam târziu să mă răzgândesc acum. Casa din Montreal e vândută, lucrurile importante au ajuns, deja, aici, am anunțat angajatorii, vecinii, contabilul, profesorii copiilor, medicul de familie – practic, toți cunoscuții – că plecăm. Lică, nerăbdător, a pregătit valizele pentru la vară, pentru drumul spre ACASĂ, deși mai rămân câteva luni bune până atunci. Ce nebunie! În urmă cu cincisprezece ani am plecat spre Québec cu trei geamantane burdușite cu cărți, fotografiile, acte, jucării și haine, iar acum ne întoarcem cu patru: unul în plus, pentru Maya, canadianca get-beget a familiei.

Aud, ca prin vis, vocea Laurei, împrumutând tonalități și mai convingătoare. „Nu realizați ce sunteți pe cale să faceți, asta e clar! Noi ne-am hotărât: plecăm! Definitiv. Ne-am săturat să tot protestăm, pe ploaie, pe ger, și să fim tratați cu dispreț criminal!..."

Conversația continuă, poticnindu-se în accentele vindicative ale pasiunii Laurei, sau în pauzele create de tăcerile mele. Disperarea din vocea ei mă tulbură și mă întristează. Îmi simt pulsul în ureche; apoi îl simt în stomac. Îmi vorbește despre Dragnea, despre Viorica Dăncilă, pe care, din pricina coafurii ei „de Teleorman”, Cristian Tudor Popescu a poreclit-o „pavianul cu mantie”. Îmi mai vorbește despre o Declarație a protestatarilor. Nu înțeleg la ce se referă, dar îmi comunică, decisă: „Facem această Declarație să zboare în Piață! Cât timp Mihai Tudose și Mihai Fifor construiesc bărcuțe și submarine prin birourile lor, eu îmi construiesc

flota de avioane din hârtie: 10 la număr. Le lansez mâine!... Declarația noastră va zbura peste toți."

Sunt amețită. Astă vară făceam planuri despre ce o să facem la întoarcerea noastră, – chiar vorbeam cu Dan și cu Laura despre miile de oportunități din București –, iar astăzi... ei vor să plece. Oriunde, în Europa. După ce au petrecut aproape fiecare zi a anului care a trecut în Piață, – am aflat acum! –, sperând că vor reuși să schimbe ceva... „Oana, mă simt înfrântă”, îmi mai spune cu o voce șoptită și o cred. „Ai să vezi!... Ai să vezi...”

Ce să văd? Eu nu am vrut să văd! Și nici să aud!

Am adoptat poziția struțului, ca să mă protejez. Iar lui Lică, adevărată enciclopedie a știrilor despre România, i-am interzis să mă țină la curent cu ceea ce se întâmplă în țară. În orice caz, nu voiam să aud lucruri aflate din presă.

Mark Twain a zis, cu înțelepciune, la un moment dat : „Dacă nu citești ziarul ești neinformați, iar dacă-l citești ești dezinformați.” Acest lucru se verifică perfect în zilele noastre – o sută de ani mai târziu! Nu am vrut decât să mă întorc... Așa cum mi-am promis. Într-o țară normală, și nu într-una în care oamenii se zbat să facă față unei realități dictate de acțiunile unui guvern incompetent. În fiecare zi, a fiecărui an petrecut în Canada, m-am concentrat asupra acestui gând: al întoarcerii ACASĂ! I-am convins și pe ai mei...

Încerc să schimb subiectul și o întreb pe vară-mea ce îi fac copiii. Vorbim un pic despre spectacolele lui Sophie și ale Evei, despre Ștefan, despre cei mai simpatici gemeni pe care îi cunosc: Ana și Tudor, întreb, apoi, și despre Alexandru, despre Doina – care își continuă cu drag și cu pricepere meseria – educându-și, de această dată, nepoții și, în mod fatal, ajungem la problema sistemului educațional românesc – deci, alunecăm din nou în politică: „Oana, am încercat să-i educăm cu blândețe pe cei din „grădinița” de peste drum (se

referea la Guvern). Am dorit să le atragem atenția că noi vedem și înțelegem și că trebuie să fie conștienți că, din urmă, vin generații responsabile și atente! Dar, degeaba!”

Am întrebat-o dacă nu se simte manipulată de... frisonul pe care ți-l poate da atmosfera din Piață și mi-a răspuns: „Manipulată? Dacă este să recunosc că sunt manipulată, da, recunosc: conștiința m-a scos în stradă!”

Când am închis telefonul, am simțit că liniștea din casă îmi dă o stare de rău. Mi se făcuse cald. Mi-era și un pic frig la picioare. M-am surprins dorindu-mi să nu mă las cuprinsă de panică. Nu acum, când ne aflăm atât de aproape. „Trebuie să le spun ceva alor mei?” m-am întrebat speriată, reîncepând să fac ture rapide în jurul mesei. Nu. Nimic... De fapt, Lică ar trebui să știe. „Văzând și făcând.”, mi-a zis mereu, liniștindu-mă.

Așa, deci: văzând și făcând.

Câteva minute mai târziu, agitată ca un „pepsi”, – vorba prietenei mele din Irlanda, Codruța –, mănânc în neștire pufuleți *Gusto*, preparând, în același timp, compoziția de clătite. Sunt, deja, la al doilea castron – adio mini-costume de baie și privit în oglindă cu mulțumire de sine... Încă un pufuleț... încă unul... Și încă un altul... Și... Nu, NU MAI PUTEM da înapoi! Dezrădăcinare? Doruri? Frustrări? Bucăți de fericire furate și de-AICI și de-ACOLO? Da, posibil. Dar ne-am antrenat în fiecare zi, pic cu pic, așa că am început, așa zice, să ne obișnuim cu ideea.

De când am coborât din avion, m-am gândit ades la ce îmi doream, de fapt. Voiam să mă trezesc dimineața, să deschid ochii, să casc liniștită de câte ori așa fi avut chef, – fără să trebuiască să mă grăbesc –, să observ raza de soare care se juca în perdea și să-mi spun, senină: de azi voi reîncepe să trăiesc tihnit. Într-o țară cu o societate săracă, bolnavă, care

a pierdut trenul dezvoltării europene, zguduită din temelii de probleme politice majore? Chiar și așa, în acest moment, în ciuda oricărei logici, continui să vreau – să vrem, mai exact – să revenim în Bacău.

Și mai simt că trebuie să prăjesc clătitele puțin mai mult, ca să devină crocante și pistruiate. Hei!... Am chef de glume?!... De ce nu? Sunt, în sfârșit, acasă și mi-e bine.

***

Mă uit pe fereastră și văd lumină în biblioteca tatei. Ce bine! Închid televizorul și îmi înșfac cojocul, păstrând în picioare papucii pufoși din blană, cu cap de pisică. Sunt numai șapte metri, calculați!, până la terasa casei de alături.

Prin ușa care desparte bucătăria de camera de lucru, îl văd. E concentrat. Nu pare să mă fi auzit intrând. Lucrează de trei săptămâni la *Ca viermele în hrean*, o carte cu o structură ceva mai aparte și cu o tematică... chiar specială, despre care încă nu știu dacă am voie să vorbesc...

Clătitele pe care tocmai le-am pregătit miros înnebunitor, dar farfuria aburindă îmi frige palmele. Scap repede de ea, așezând-o pe masa rotundă din bucătărie și încep să scot dulcețurile, nutella, untul de arahide. Așa, ca să fie!

Tata, cu toate simțurile ascuțite dintr-odată, s-a ridicat instant de la birou, fără prea multe regrete, iar acum garnisește cu pricepere foile moi și pufoase, cu cremă de ciocolată, cu dulceață de caise și cu miezi de nucă aliniați perfect, după care le rulează sub formă de cilindri groși și apetisanți. Pe ale mele eu mi le împăturesc. Chiar în timp ce mîncăm, văzându-l cum își îngustează ostentativ ochii și mormăie de plăcere, mi se face poftă să gust dintr-ale lui. Mă stăpânesc cu greu...

Înghițind cu poftă, vorbim de una, de alta, ciocnim ritualic, – tata cu paharul umplut cu vinul lui preferat, eu cu ceșcuța plină cu vin dulce, oprit din fiert, făcut de el, în septembrie, special pentru mine –, și, la un moment dat, îmi amintesc de visul meu straniu din noaptea trecută: mă aflam deasupra unui canion larg și adânc – poate chiar... *Marele*, cine știe? – și pândeam cu neliniște un cal oranj, maiestuos, îmbrăcat în armură aurie, care părăsise fundul prăpastiei, și ridicându-se pe două picioare subțiri, crăcănate, înainta cu viteză, sărind sprinten, chiar în acea poziție nefirească (de cangur), peste stâncile sfărâmicioase, pregătindu-se să mă atace!...

Tata râde și mă tachinează zicându-mi că este efectul mustului congelat, băut ca bețivanii, pe nerăsuflăte. Da, beau must proaspăt, roșu și parfumat, în mijloc de februarie, care nu mă amețește deloc! – Ce alergie mi-am mai „ales” și eu: nu la vin, la bere, ori la vodkă, ci la TOATE tipurile de alcool!

După al doilea pahar, mă întrebă, curios, ce s-a întâmplat cu Elveția? Și cum de ajunsese Andrei să fie acceptat la o universitate din Olanda?!... Planul fusese ca el să aplice la *HEC* Lausanne (Faculty of Business and Economics), iar noi să locuim în același oraș, lucrând ca specialiști în domeniul cosmeticelor. Bineînțeles că Mayei i-ar fi convenit, de minune, educația în limba franceză...

Andrei s-a răzgândit, însă, pe drum. A „descoperit” că-și dorește să studieze exclusiv în engleză, – limba lui de suflet, pe care în CV și-o trece întotdeauna ca fiind limbă maternă –, așa că toate proiectele noastre s-au spulberat. N-am comentat prea mult, pentru că, deja, a acceptat cu mare greutate ideea părăsirii Canadei, în septembrie viitor.

...Ne-am întors din vacanța de vară, anul trecut, după șase săptămâni petrecute cu tata în România, – cel mai lung concediu de care am beneficiat vreodată –, cu gând să vindem

casa din Montreal și să încheiem toate socotelile cu America de Nord. Hotărâserăm cu toții. Toți patru. Fiul nostru, însă, s-a îndrăgostit, pe la începutul lui octombrie, de o portugheză deșteaptă, încăpățânată, nu cea mai frumoasă, și a hotărât să rămână pe pământ canadian.

Andrei are acum nouăsprezece ani și, alegând să iasă din tiparul majorității, nu lucrează decât în vacanțe. În rest, jobul lui este să meargă la școală. În Québec, adolescenților li se permite să se angajeze începând cu vârsta de șaisprezece ani, vârstă la care obțin primul lor permis de conducere. Aproape toți uzează de această șansă. Aș zice că proporția este de peste nouăzeci și cinci la sută. Unii își iau viața în mâini: nu vor să mai depindă de nimeni. Alții sunt – simplu! – obligați. Trăind printre ei, m-am convins că, de fapt, tuturor părinților québécois le convine această stare de lucruri, încurajând-o din răspuțeri, ca să-și poată recăpăta libertatea – deh! încep să obosească la vârste destul de tinere. Și cu cât scapă mai repede de progenituri, cu atât mai bine. „Ah, la belle vie qu'on vit quand on vit la vie qu'on veut!” (Ah, ce viață frumoasă trăim, când trăim viața pe care o vrem!).

De regulă, când copiii împlinesc 18 ani, pleacă în lume. De parcă acea dată din calendar, precum și gongul de la miezul nopții, care desparte o zi de o alta, le garantează, începând din acel moment, foarte exact, și comportamentul de adult responsabil. Părinții, răsuflând ușurați, încep să călătorească mai mult, organizează party-uri peste party-uri, ies prin baruri și discoteci... Ca niște adevărați adolescenți întârziați, încep să-și cumpere *motoare* și haine care nu li se potrivesc, își completează colecția de tatuaje permanente, își transformă dormitoarele rămase libere în săli de gym, sau în camere de oaspeți. După cum am spus, *la belle vie!*

În cazul în care unii tineri se încăpățânează să rămână, totuși, în casa părintească, nu puțini sunt cei care sunt obligați